

S2

P9

Q♂

LJ

NN

OO

NN

AA

2S

I I

JL

LJ

3E

Zmotne predstave in dejstva (resnice) o spolnem nasilju

Kako ravnati ob spolnem napadu

Kako se zaščititi pred spolnim nasiljem

Kako ravnati, če ste žrtev spolnega nasilja

Posledice spolnega nasilja za žrtev

Kakšen je postopek policijske preiskave kaznivega dejanja

Pravice žrtev

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost so dejanja spolnega, fizičnega in psihičnega nasilja in za žrtve pomenijo enega najhujših posegov v njihovo osebnostno celovitost.

Posledice nasilja so lahko za žrtve zelo hude. Okrevanje je dolgotrajno, zaradi posledic spolnega napada pa je lahko življenje žrtve za vedno zaznamovano in spremenjeno.

Kaj je spolno nasilje oziroma spolni napad glede na kazensko zakonodajo

Besedni zvezi spolno nasilje oziroma spolni napad označujeta dejanja, s katerimi je prizadeta spolna nedotakljivost osebe.

Kazenska zakonodaja določa različna kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost:

- posilstvo;
- spolno nasilje;
- spolna zloraba slabotne osebe;
- spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let;
- pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolna dejanja;
- kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo p. ložaja;
- prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva.

Ta kazniva dejanja se razlikujejo po načinu storitve, posledicah in odnosu med žrtvijo in storilcem, imajo pa nekaj skupnih imenovalcev.

Skupne značilnosti teh dejanj so predvsem:

- storilec pri dejanju uporablja silo, grožnjo ali na drug način zlorabi svoj položaj oziroma odnos do žrtve;
- poleg drugih motivov je storilec namen na različne načine zadovoljiti svoje spolne potrebe;
- pristanek žrtve, ki je posledica povzročene ogroženosti ali zlorabe odnosa z njo, ne izključuje kazenske odgovornosti storilca.

Zaščita žrtev nekatere določbe Zakona o kazenskem postopku in Kazenskega zakonika

Mladoletna oseba mora imeti v kazenskem postopku, ki teče zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca.

V predkazenskem in kazenskem postopku je lahko ob mladoletnem oškodovancu navzoča oseba, ki mu oškodovanec zaupa. Ta oseba ja lahko navzoča tudi ob drugem oškodovancu, ki je žrtev nasilja.

Osebe, mlajše od 15 let, ki so bile žrtve navedenih kaznivih dejanj, na glavni obravnavi ne smejo biti neposredno zaslišane.

Pri zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom osebe, mlajše od 15 let, ki je žrtev navedenih kaznivih dejanj, ne sme biti navzoč obdolženec. Pri zaslišanju mladoletne osebe, zlasti če je bila s kaznivim dejanjem oškodovana, je treba ravnati obzirno, da to ne bi škodljivo vplivalo na njeno duševno stanje. Če je treba, se zaslišanje opravi s pomočjo pedagoga ali drugega strokovnjaka.

Pri kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost, storjenih proti mladoletni osebi, začne rok za zastaranje kazenskega pregona teči od polnoletnosti oškodovanca.

Zmotne predstave in dejstva (resnice) o spolnem nasilju

O spolnem nasilju obstajajo mnoge zmotne predstave, ki izkrivljajo pravo podobo tovrstnih nasilnih dejanj. To ima veliko negativnih, škodljivih posledic: zaradi zmotnih predstav je tolerantnost družbe do spolnega nasilja še vedno precej visoka, spolno nasilje se ne prepozna kot nasilje in žrtve ne kot žrtve. Žrtve se zaradi tega soočajo še s hujšimi občutki krivde, sramu, strahu kot sicer, preventivne dejavnosti, ki izhajajo iz zmotnih predstav, so neučinkovite. Zato je pomembno, da se seznanimo s pravimi dejstvi o spolnem nasilju.

Zmotna predstava: spolni napad je dejanje strasti in poželenja.

SPOLNI NAPAD JE DEJANJE NASILJA, SPOLNEGA, FIZIČNEGA, PSIHIČNEGA. STORILEC S SPOLNIM NAPADOM IZKAŽE MOČ NAD ŽRTVIJO, JO PONIŽA ... STORILEC NE STORI SPOLNEGA NAPADA ZATO, KER NE BI MOGEL OBVLADATI MOČNEGA SPOLNEGA POŽELENJA. STRAST IN ČUSTVO LJUBEZNI NIMATA S SPOLNIM NASILJEM NOBENE ZVEZE!

Zmotna predstava: posilstvu se lahko ubraniš, če hočeš.

NE DRŽI! STORILEC ZLOMI ODPOR ŽRTVE S FIZIČNO PREMOČJO, Z GROŽNJAMI NASILJA OZIROMA Z IZVAJANJEM FIZIČNEGA NASILJA. ČE SE STORILEC IN ŽRTEV POZNATA (POSILSTVO NA ZMENKU, POSILSTVO V PARTNERSKI ZVEZI, ...), STORILEC ZLORABI ZAUPANJE ŽRTVE IN NJEN ODNOS DO NJEGA.

Zmotna predstava: nevarni so neznanci, ki žrtev najpogosteje napadejo ponoči, v temni, samotni ulici.

V VEČINI PRIMEROV JE STORILEC SPOLNEGA NASILJA OSEBA, KI JO ŽRTEV POZNA, IZ OŽJEGA ALI ŠIRŠEGA SOCIALNEGA OKOLJA.

Zmotna predstava: storilci niso slovenske narodnosti in prihajajo s socialnega obrobja.

IZVRŠEVANJE SPOLNEGA NASILJA NI POVEZANO Z DEJAVNIKI, KOT SO NARODNOST, VERSKA, RASNA PRIPADNOST, SOCIALNO-EKONOMSKI POLOŽAJ, IZOBRAZBA, ZAKONSKI STAN. STORILCI IZHAJAJO IZ VSEH OKOLIJ.

S2

P9

LJ

NN

OO

NN

AA

2S

II

JL

LJ

3E

Zmotna predstava: žrtve spolnega napada so samo mlade, privlačne ženske.

ŽRTVE SPOLNEGA NAPADA SO OSEBE VSEH STAROSTI. VIDEZ IN SPOLNA PRIVLAČNOST ŽRTVE STA NEPOMEMBNA. RIZIČNI DEJAVNIK NA STRANI ŽRTVE JE NJENA DOSTOPNOST IN RANLJIVOST. BOLJ RANLJIVI ZA SPOLNO NASILJE SO OTROCI, ŽENSKE, OSTARELE, SLABOTNE OSEBE, ŽRTVE SPOLNEGA NASILJA SO TUDI MOŠKI.

Zmotna predstava: moški ne more biti spolno napaden.

MOŠKI SO ŽRTVE SPOLNEGA NASILJA IZ ISTIH RAZLOGOV KOT ŽENSKE: STORILEC ZLOMI NJIHOV ODPOR S FIZIČNO PREMOČJO, GROŽNJAMI, RIZIČNIM IN PSIHIČNIM NASILJEM, Z ZLORABO ZAUPANJA IN ODNOSA. TEMNO POLJE PRIMEROV SPOLNEGA NASILJA, KATEREGA ŽRTVE SO MOŠKI, JE ZELO VELIKO!

Zmotna predstava: žrtve izzivajo storilca z načinom oblačenja in nasploh z zapeljevanjem.

NIČ, KAR ŽRTEV STORI ALI ČESAR NE STORI, NI RAZLOG IN NI OPRAVIČILO ZA SPOLNI NAPAD! ČE ŽRTEV NE ŽELI SPOLNEGA KONTAKTA IN JE VANJ PRISILJENA, GRE ZA SPOLNO NASILJE, ODGOVORNOST ZANJ PA NOSI IZKLJUČNO STORILEC. SPOLNO NASILJE NI KRIVDA ŽRTVE! SPOLNO NASILJE JE KRIVDA IN ODGOVORNOST STORILCA.

Zmotna predstava: mož ne more posiliti svoje žene.

ČE ŽENSKA NE PRIVOLI V SPOLNI ODNOS, JE, NE GLEDE NA NJEN ODNOS S STORILCEM, POSILJENA.

Zmotna predstava: oseba, ki je žrtev spolnega napada, je "iz sebe", pretresena, histerična, veliko joče. O spolnem nasilju bo takoj nekemu povedala in dejanje prijavila policiji.

SPOLNO NASILJE IMA RAZLIČNE POSLEDICE. VSAKA ŽRTEV SE ODZIVA, VEDE, RAVNA NA SVOJ NAČIN. LAHKO JE VIDNO PRESTRAŠENA IN RAZBURJENA, POGOSTO JOKA, LAHKO PA JE ČUSTVENO OTOPELA IN DELUJE HLADNO TER NEPRIZADETO. VERODOSTOJNOSTI ŽRTVINE PRIJAVE IN IZPOVEDI O SPOLNEM NASILJU NE SMEMO PRESOJATI NA PODLAGI PRISOTNOSTI OZIROMA ODSOTNOSTI PRIČAKOVANEGA VEDENJA, POSLEDIC! ZARADI SRAMU, STRAHU, ODNOSA S STORILCEM ŽRTVE POGOSTO NE PVEDO O SPOLNEM NASILJU. DO PRIJAVE VELIKOKRAT NE PRIDE ALI PA JO ŽRTEV VLOŽI ŠELE PO DOLOČENEM ČASU, VČASIH TUDI PO NEKAJ LETIH.

Zmotna predstava: za spolno zlorabo otroka gre samo pri spolnem odnosu med odraslim in otrokom.

O SPOLNI ZLORABI OTROKA GOVORIMO, KO ODRASLA OSEBA ALI NEKDO, KI JE VEČJI/MOČNEJŠI OD OTROKA, UPORABI SVOJ POLOŽAJ, MOČ IN VPLIV NAD OTROKOM TER IZRABI NJEGOVO ZAUPANJE IN SPOŠTOVANJE, DA GA ZAVEDE, PRISILI V SPOLNO DEJAVNOST.

SPOLNA ZLORABA ZAJEMA RAZLIČNE OBLIKE SPOLNIH DEJAVNOSTI. NAVADNO SE TE RAZVIJEJO OD MANJ INTIMNIH, NEKONTAKTNIH DO KONTAKTNIH SPOLNIH DEJANJ. STORILEC POGOSTO POSTOPNO GRADI ZAUPEN ODNOS Z OTROKOM, KAR MU OMOGOČA LAŽJO POT DO SPOLNE DEJAVNOSTI. POSLUŽUJE SE PREVAR, PODKUPNIN, GROŽENJ IN TUDI RIZIČNE SILE.

Zmotna predstava: kot storilci spolne zlorabe otrok so najbolj nevarni neznani moški.

V VEČINI PRIMEROV JE STORILEC SPOLNE ZLORABE ČLAN OTROKOVE OŽJE DRUŽINE ALI NEKDO, KI GA OTROK POZNA IN MU ZAUPA, EDEN OD STARŠEV, SORODNIK, PRIJATELJ, SOSED, UČITELJ, VARUŠKA, ... V MANJŠEM ŠTEVILU PRIMEROV OTROKA SPOLNO ZLORABI NJEMU NEZNAN STORILEC.

Zmotna predstava: žrtve spolne zlorabe so najpogosteje mladoletna dekleta, ki so spolno privlačna.

ŽRTVE SPOLNE ZLORABE SO DEKLICE IN DEČKI VSEH STAROSTI.
ŽRTVE SO LAHKO CELO DOJENČKI.

Zmotna predstava: spolna zloraba otrok se dogaja v revnih in problematičnih družinah.

SPOLNE ZLORABE OTROK SE DOGAJAJO V VSAKOVRSNIH DRUŽINAH IN OKOLJIH: BOGATIH IN REVNIH, VELIKIH IN MAJHNIH, IZOBRAŽENIH IN NEIZOBRAŽENIH, ...

S
P
Q
♀♂
L
N
O
N
A
S
I
J
J
E

SZ

PQ

LJ

NN

OO

NN

AA

ZS

II

JL

LJ

EE

Zmotna predstava: spolna zloraba je vsakokrat osamljen pojav.

KADAR JE STORILEC SPOLNE ZLORABE OTROKU ZNANA OSEBA (IZ DRUŽINSKEGA KROGA, OŽJEGA ALI ŠIRŠEGA SOCIALNEGA OKOLJA), SE SPOLNA ZLORABA NAJPOGOSTEJE DOGAJA DLJE ČASA, TUDI VEČ LET.

SPOLNA ZLORABA SE POGOSTO ZAČNE TAKO, DA SI STORILEC IZBERE OTROKA, ZAČNE Z NJIM RAZVIJATI ZAUPEN ODNOS IN GA POČASI PRIPRAVLJATI NA SPOLNO "SPREJEMLJIVA" DEJANJA. STORILEC RAZVIJA SVOJE VEDENJE OD NESPOLNEGA V VSE BOLJ SPOLNO.

SPOLNA ZLORABA JE PONAVALI ENKRATEN POJAV, KADAR JE STORILEC OTROKU NEZNANA OSEBA.

Zmotna predstava: če bi bil otrok spolno zlorabljen, bi o tem gotovo komu povedal.

OTROCI O SPOLNI ZLORABI, ŠE ZLASTI ČE JE STORILEC NEKDO IZ DRUŽINSKEGA KROGA, NEKDO OD SORODNIKOV ALI BLIŽNJIH OSEB, VELIKOKRAT NE PVEDO, VSAJ NE TAKOJ.

RAZLOGI ZA TO SO RAZLIČNI: STORILEC OTROKA OBVEŽE K MOLKU POD PRETVEZO, DA JE TO LE NJUNA SKRIVNOST; MU GROZI, ZATO SE OTROK BOJI POSLEDIC.

STORILEC OTROKU POGOSTO RAZLAGA, DA MU S SVOJIM RAVNANJEM IZKAZUJE SVOJO LJUBEZEN; OTROKA ZADRŽUJE TUDI NAKLONJENOST DO STORILCA.

POGOSTO SE BOJI, DA MU NIHČE NE BO VERJEL, SE POČUTI KRIVEGA ZA ZLORABO, IMA PREMALO IZKUŠENJ, KAKO SE ZAŠČITITI PRED ZLORABO, KAKO Povedati, ...

SZ
PQ
♀♂
LJ
NN
OO
NN
AA
SZ
II
LJ
LJ
EE

Zelo pomembno je, da oblačil, ki ste jih nosili med spolnim napadom, ne operete, zavržete ali jih uničite.

Če je mogoče, ne spreminjajte kraja, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje.
Ne uničite, ne vrzite stran, ne perite posteljnega perila, odej, avtomobilskih prevlek, ...

Tovrstne sledi so zelo pomembne za potrditev stika med žrtvijo in storilcem oziroma najdbo bioloških sledi.

Čim prej pojdite k zdravniku. Obisk pri zdravniku je pomemben zato, da se vam zaradi morebitnih poškodb zagotovi medicinska pomoč ter da se opravi telesni in ginekološki pregled, katerega namen je tudi najti in zavarovati sledi kaznivega dejanja (telesne poškodbe, kot so modrice, ureznine, praske, sledi sperme itd.), ki so pomembne za dokazovanje spolnega delikta.

Poiščite kraj, kjer boste varni pred storilcem. Zaupajte se osebi, ki vam je blizu in vam bo pomagala.

Zaradi zavarovanja t. i. osebnih dokazov je zelo pomembno, da o spolnem napadu poveste svojim bližnjim, ki lahko v kasnejših postopkih nastopajo kot posredne priče.

Zapišite si vse podrobnosti v zvezi s spolnim napadom in storilcem.
To vam bo v pomoč, ko boste govorili s policisti.

Če sumite, da ste bili pred spolnim napadom omamljeni, to povejte policistom.
Zaradi morebitnih sledi uporabljenih sredstev bodo zavarovali vzorec vašega urina in ga posredovali v analizo.

Spolni napad pomeni za žrtev hud poseg v njeno telo in celotno življenje. Posledice so lahko zelo hude.
Zato si poiščite pomoč: medicinsko, psihološko, pravno itd.
Vedite, da okrevanje po spolnem napadu zahteva svoj čas.

O spolnem napadu lahko spregovorite, podate prijavo in si poiščete pomoč tudi, če je od napada minilo že dlje časa.

Posledice spolnega nasilja za žrtev

Spolni napad oziroma dejanje spolnega nasilja ne pomeni le prisiljenega spolnega dejanja, temveč je za žrtev huda travmatska izkušnja. Žrtve spolnega napada pogosto doživijo spolni napad kot poseg v njihovo celotno osebnost, ki ogroža njihovo življenje.

Posledice, ki jih spolno nasilje pušča na žrtvah, so različne.

Brez izjeme pa zaznamujejo življenje žrtve vsaj za določeno obdobje po spolnem napadu, velikokrat pa za vselej.

Posledice so odvisne od narave nasilnega dejanja, ki ga je utrpela/trpela žrtev, od trajanja spolnega nasilja, odnosa med njo in storilcem, žrtve, njenega socialnega okolja, v katerem lahko najde ali pa ne najde ustrezne podpore pri okrevanju.

Žrtve spolnega napada se pogosto soočajo s t. i. sindromom travme posilstva, pri katerem gre za skupek fizičnih in psihičnih posledic po spolnem napadu.

Možne posledice spolnega napada:

TAKOJ PO SPOLNEM NAPADU:

- šok;
- strah, jeza;
- jok, ihtenje;
- zmedenost;
- slabost, bruhanje;
- nemir, je brez obstanka;
- lahko tudi nenavadno vedenje, kot je smeh, zbijanje šal;
- fizične poškodbe (praske, modrice, ureznine, raztrganine, ...);
- včasih žrtev na zunaj ne kaže nobenih znakov čustvene prizadetosti, pretresenosti.

KASNEJE (nekaj tednov, mesecev po spolnem napadu):

- občutki krivde, samoobtoževanje;
- občutki sramu;
- strahu, splošna prestrašenost;
- travmafobije (žrtev doživlja močan strah pred različnimi stvarmi, ki so povezane s spolnim napadom, npr. strah pred neznanci, pred moškimi, pred tem, da bi bila sama, strah, da bi šla ven, se pretirano umiva zaradi občutka umazanosti, ...);
- žalost, depresivnost;
- samomorilne misli;

- izguba zaupanja v druge ljudi;
- otopelost, umaknjenost vase, izoliranost;
- jeza, želja po maščevanju;
- motnje prehranjevanja (izguba apetita, povečan apetit);
- motnje spanja (nespečnost, nočne more, ...);
- podoživljanje spolnega napada, vsiljujoče se misli na spolni napad, nenadni občutki, da se spolni napad ponavlja “v tem trenutku” (“flashback”);
- zdravstvene težave (fizične poškodbe, napetost v mišicah, težave, povezane s prebavili, težave, povezane s sečili, spolnimi organi, glavobol, težave z dihanjem, ...);
- izguba spomina;
- kronična utrujenost;
- zmanjšana delovna storilnost, učinkovitost (težave v službi, v šoli, ...);
- težave v medosebnih odnosih, težave v partnerski zvezi;
- težave v spolnosti (strah pred spolnostjo, izguba spolnega interesa, ...);
- uživanje alkohola, drog ipd.;
- zaničanje, kot da se spolni napad ni zgodil;
- sprememba telefonskih števil, tehnično varovanje stanovanja, sprememba bivališča;
- občutek, da drugi ljudje mislijo, da je drugačen, “poškodovan” itd.

Okrevanje

Posledice spolnega napada so dolgotrajne in okrevanje zahteva čas.

Žrtve običajno potrebujejo veliko časa, da vnovič vzpostavijo občutek ravnovesja v svojem življenju, občutek varnosti in osnovnega dobrega počutja s samim seboj in drugimi ljudmi.

Čas, ki ga žrtve potrebujejo za okrevanje, je različen, odvisen od travmatske izkušnje spolnega napada in od žrtve, njenih preteklih življenjskih izkušenj.

Žrtev se takoj po spolnem napadu spoprijema s fizičnimi in čustvenimi posledicami.

Sledi t. i. obdobje zunanje prilagoditve, ko se zdi da se žrtev počuti “v redu” in je uspela vzpostaviti prejšnji ritem v svojem življenju. Velikokrat pa so lahko negativna čustva, ki jih doživlja žrtev, potlačena, a vseeno vplivajo na njeno življenje. Z ustrezno podporo in pomočjo lahko žrtev v določenem času predela travmatsko izkušnjo spolnega napada. Pri tem ji je lahko v veliko pomoč svetovanje ali psihoterapija (v zdravstvenih ustanovah, svetovalnih centrih, nevladnih organizacijah) ter razumevanje in podpora njenih bližnjih.

Kakšen je postopek policijske preiskave kaznivega dejanja

Policija je dolžna izvesti vse potrebne ukrepe, da se morebitna kazniva dejanja preprečijo in da se storjena kazniva dejanja odkrijejo, preiščejo, odkrije storilec in zavarujejo dokazi za kazenski postopek.

Dolžna je:

- sprejeti vsako prijavo o sumu storitve spolnega delikta oziroma z lastno dejavnostjo odkrivati tovrstna dejanja;
- zbrati vsa obvestila, ki so potrebna za razjasnitev okoliščin suma kaznivega dejanja;
- ukreniti vse potrebno, da se zavarujejo sledi in dokazi, ki so potrebni za razjasnitev okoliščin oziroma za izvedbo kazenskega postopka;
- ukreniti vse potrebno, da se odkrije storilec dejanja;
- preprečiti nadaljnje ogrožanje žrtve oziroma ogrožanje drugih oseb v primeru, ko obstaja nevarnost, da bo storilec nadaljeval oziroma ponovno izvajal spolno nasilje (pridržanje osumljenca oziroma privedba k preiskovalnemu sodniku, ...);
- zagotoviti pomoč in nasvete žrtvam ali potencialnim žrtvam;
- seznaniti žrtve z možnostmi različnih oblik pomoči in napotitev in ustrezne strokovne službe;
- seznanitev z možnostmi po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (ZPND).

Če ste bili žrtev spolnega nasilja, čim prej podajte ustno ali pisno prijavo na policijski postaji ali policijski upravi. Na podlagi vaše prijave bodo policisti pričeli s preiskovanjem suma storitve kaznivega dejanja.

Policisti bodo potrebovali čim več informacij o kaznivem dejanju (kdaj in kje je bilo storjeno, na kakšen način, kdo je storilec oziroma čimbolj podroben opis neznanega storilca, ...).

Zelo pomembno je, da jim čim bolj podrobno opišete resnične okoliščine dogajanja. Tovrstni podatki so namreč zelo pomembni za dokazovanje kaznivega dejanja.

Spraševati vas bodo morali tudi o zelo intimnih stvareh, povezanih s kaznivim dejanjem.

Policisti bodo odkrivali in zbirali materialne dokaze. Prosili vas bodo, da jim izročite oblačila, ki ste jih nosili ob dogodku, in druge morebitne predmete (odeje, prevleke, ...), da greste na zdravniški pregled.

Obvestila bodo policisti pridobili tudi od morebitnih prič in drugih oseb, ki bi lahko dale informacije, koristne za preiskavo kaznivega dejanja.

S
P
Q
♀
♂
L
J
N
N
O
O
N
N
A
A
S
S
I
I
J
J
L
L
E

SZ
PQ
♀♂
LJ
NN
OO
NN
AA
SZ
II
JL
LJ
EE

Pri preiskovanju kaznivega dejanja bodo policisti zoper osumljenca kaznivega dejanja izvajali z zakonom določene ukrepe in dejanja.

Zoper osumljenca bodo policisti podali kazensko ovadbo oziroma poročilo na pristojno državno tožilstvo, državni tožilec pa je pristojen za postopek pred ustreznim sodiščem.

Policisti vam bodo pojasnili potek policijske preiskave in vas seznanili z njenim zaključkom. Prav tako vas bodo, če boste želeli, okvirno seznanili s postopkom pred pravosodnimi organi in z različnimi oblikami pomoči, kot so psihološka, pravna, materialna ipd.

Prijava dejanj spolnega nasilja

Raziskave kažejo, da je znaten delež spolnega nasilja neprijavljen, kar ima za posledico nekaznovanje teh dejanj in storilcev.

Vzroki za neprijavljanje spolnih deliktov so različni. Povezani so z bojznijo žrtev pred vpletenostjo v sodne postopke, občutki krivde, občutki sramu, ponižanja in doživetimi ali pričakovanimi negativnimi odzivi okolja.

Omenjeni zadržki so pri žrtvah prisotni predvsem v primerih, ko sta žrtev in storilec v medsebojnem odnosu (družina, sorodniki, znanci, partnerji) in bosta živela ali delala v istem okolju tudi po nasilnem dejanju.

Pri žrtvi je lahko, zlasti, če živi v skupnem okolju s storilcem, prisoten tudi strah pred njegovim maščevanjem. Pogost je tudi strah pred podoživljanjem dejanja v policijskem ali sodnem postopku, ki za žrtev praviloma pomeni hude psihične pritiske in posledice.

Najpomembnejši argument za prijavo omenjenih dejanj je v dejstvu, da gre za huda kazniva dejanja z obsežnimi fizičnimi in/ali psihičnimi posledicami, ki zagotovo zahtevajo ustrezno sankcijo, in v nevarnosti, da storilec dejanje ponovi.

Storilci spolnih deliktov pogosto ponavljajo nasilna dejanja. Žrtev ste lahko ponovno vi ali katera druga oseba.

POLICIJA
113 ali 080 1200

www.policija.si

Pravice žrtev

Kot žrtev kaznivega dejanja imate PRAVICO:

- do informacij o policijski preiskavi in njenem zaključku;
- biti seznanjeni s svojo vlogo v postopku policijske preiskave;
- do izvoda zapisnika o prijavi kaznivega dejanja, ki jo podate na policiji;
- po prijavi kaznivega dejanja na policiji vložiti predlog za uveljavitev premoženjsko pravnega zahtevka;
- do pritožbe;
- zagotoviti si pravno pomoč odvetnika;
- do pomoči in podpore zaupne osebe, ki vas lahko spremlja v postopkih na policiji, sodišču, centru za socialno delo in drugje, kjer vi to želite;
- do pomoči in podpore pristojnih vladnih institucij (zdravstvenih, centrov za socialno delo, svetovalnih centrov, ...) in nevladnih organizacij za pomoč žrtvam nasilja.

Kam po pomoč, podporo, informacije

Kot žrtev kaznivega dejanja imate možnost dobiti psihosocialno pomoč in podporo ter pomoč in podporo v postopkih pred državnimi organi.

Pomoč in podporo vam lahko zagotovijo različne vladne institucije (zdravstvene ustanove, centri za socialno delo, svetovalni centri, ...) in nevladne organizacije za pomoč žrtvam nasilja in kriminalitete.

Informacije o tem lahko dobite pri policistu, ki obravnava vaš primer. Več informacij o različnih oblikah pomoči lahko dobite tudi na spletni strani policije (www.policija.si), v rubriki "PODPORA OŠKODOVANECM".

SZ
PQ
♀♂
LJ
NN
OO
NN
AA
SZ
II
JL
LJ
EE

Kako se zaščititi pred spolnim nasiljem

Razmišljanje "posilstvo se meni ne more zgoditi" žal ne drži. Seznanite se z dejstvi o spolnem nasilju. Zaradi zgrešenih predstav in nepoznavanja dejstev smo nepripravljeni in ranljivi. VEDETI MORATE, DA JE LAHKO DO VAS SPOLNO NASILEN TUDI KDO, KI GA POZNATE IN MU ZAUPATE, IN NE SAMO NEZNANCI.

Zapomnite si: VEDNO IMATE PRAVICO REČI "NE" ZA NEŽELEN SPOLNI KONTAKT! Lahko se zgodi, da oseba ne bo takoj sprejela vašega sporočila. V tem primeru še večkrat odločno ponovite, da nočete spolnega kontakta. Če se počutite ogroženi in oseba noče upoštevati vašega sporočila, odidite, če je le mogoče.

Zabave, družabna srečanja in druge priložnosti, predvsem v poznejših večernih in nočnih urah, zapuščajte v skupini oseb, ki jim res lahko zaupate. V gostinskih lokalih in na zabavah ne puščajte svoje pijače "brez nadzora", saj vam lahko potencialni storilec v pijačo doda različna sredstva (npr. "drogo za posilstvo"). Prav tako od oseb, ki jih ne poznate oziroma jim ne zaupate, ne sprejemajte pijač, ki niso v zaprti embalaži.

Ponoči se izogibajte neosvetljenim, samotnim ulicam, soseskam. Vozilo puščajte na osvetljenih delih parkirišča. Če opazite, da vam kdo sledi, pojdite do najbližje osvetljene stavbe (hiše, trgovine, ...). Če v bližini ni nobene osebe ali stavbe, kamor bi se lahko zatekli, pri sebi pa imate mobilni telefon, pokličite domov, prijatelja ali policijo.

Ponoči hodite v spremstvu prijatelja/prijateljcev, če je to mogoče. Če vas kdo, ki ga ne poznate oziroma mu ne zaupate, vabi v vozilo in vam ponuja prevoz, ga zavrnite.

Če ste v stanovanju ali kakšnem drugem prostoru, v primeru nasilja poskušajte oditi ven. Če imate možnost, pokličite policijo, svoje domače, prijatelja.

Izogibajte se štopanju, še zlasti, če ste sami. Če se odločite za štopanje, upoštevajte, da je varneje je štopati v dvojce ali v skupini.

Še težje se je ubraniti dveh nasilnežev, zato ne sedajte v avto, v katerem je tudi sovoznik. Če vas bo voznik začel ogovarjati na za vas neprimeren način, odločno povejte, da vas to ne zanima, in zahtevajte, da vozilo ustavi, in izstopite. Ne uživajte pijač ali hrane, ki vam jo ponudi voznik. Enaka previdnost velja pri morebitnem povabilu v gostinski lokal.

Pred vstopom v vozilo se prepričajte, kako se boste najlažje ubranili in izstopili iz vozila (kje in kako se odklenejo/odprejo vrata vozila); prav tako si zapomnite ali zapišite registrsko številko ter tip avtomobila.

SS
PP
Q♂
♀
LL
NN
OO
NN
AA
SS
II
LL
JJ
EE

Če ste bili žrtev spolnega nasilja, podajte prijavo na policijski postaji ali v sektorju kriminalistične policije na policijski upravi.

Prijavo lahko podate pisno, osebno ali po telefonu.

Pokličete lahko tudi na telefonski številki 113 ali 080 1200 (anonimna prijava).

Prijavo kaznivega dejanja lahko podate tudi v elektronski obliki.

Več informacij o e-naznanilu kaznivega dejanja lahko dobite na spletni strani policije (www.policija.si).

Z informacijami za podporo in zaščito oškodovancev in žrtev kaznivih dejanj se lahko seznanite tudi na spletni strani policije v rubriki "PODPORA OŠKODOVANCEM".

Besedilo pripravila:

Marjan Fank in mag. Mateja Štirn, Uprava kriminalistične policije Generalne policijske uprave

Izdajatelj: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija

Lektoriranje: Služba za prevajanje in lektoriranje ter informacijsko-knjižnično dejavnost, MNZ

Fotografija: Boštjan Podvršič, Mitja Bobnar

Oblikovanje: Mitja Bobnar

Tisk:

Naklada:

November 2013

POLICIJA
113 ali 080 1200

www.policija.si